Nr. 6.

Warszawa

29 stycznia / 10 lutego 1866 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy Nowy-Świat 14.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

STAN TARGU I POŁOŻENIE OGÓLNE.

Jakkolwiek ogólne położenie finansowe rysuje się dość korzystnie i przesilenie monetarne ustępuje w Zachodniéj Europie, to jednak na naszym targu mało się to czuć daje. Z jednéj strony, obligi skarbowe podniosły się w ostatnim tygodniu o 2%, listy zastawne o $1\frac{1}{2}$% (na $84\frac{1}{2}$); pożyczka premjowa o $2\frac{1}{4}$% (na 117); z drugiéj, zniżyły się listy likwidacyjne do 73%, a kursa zagraniczne daléj się pogorszyły,—wexle stanęły wyżéj: na Berlin i Paryż o 1%, Londyn o $\frac{3}{4}$%, Wiedeń o $1\frac{4}{5}$%. Waluta austrjacka szybko zdąża do ogólnéj równowagi; mało już jéj brakuje.

Akcje Bydgoskie zaczynają być silnie poszukiwane i drożéj płacone: dochodziły do 70, dziś stoją na 69; Terespolskie (dowody tymczasowe) kupowane były po kursie $102\frac{3}{4}$, 103%.

Banki angielski i francuski nie przedstawiają w swych bilansach żadnéj zmiany znaczącéj; można zaznaczyć małe polepszenie, niedostateczne jednak, ażeby skłonić do zniżenia skupu.

Spokojne usposobienie giełdy paryskiéj wyraża się w poszukiwaniu renty. Spekulacja bardzo się zajmowała w ostatnich czasach rentą włoską i papierami kredytu ruchomego; dziś ta gorączka ostygła, chociaż co do kredytu ruchomego, nie osłabły widoki podwojenia jego kapitału.

Utrzymanie stopy 8% przez bank angielski usprawiedliwiane jest nie tyle wymaganiami handlu krajowego, ile spodziewanemi znacznemi przesyłkami metalu na Wschód, a mianowicie do Bombay i do Egiptu za bawełnę. Dla tego też bank nie może się regulować do rezerwy biletów, która tylko w stosunkach wewnętrznych ma swoje znaczenie. Taki jest prawdziwy powód postępowania banku angielskiego; ma on przekonanie, że wszelkie zniżenie stopy procentowéj musiałoby spowodować wywóz metalu i wywołać w ogóle ruch kapitałów na zewnątrz. Tymczasem targ prywatny londyński obfituje w kapitały, co wyraża się w niższéj o $\frac{3}{4}$% stopie w porównaniu z bankową.

W obec wysokiéj stopy bankowéj, konsole trzymają się nisko—na 87.

Podstawą reformy finansowéj we Włoszech, według planu p. Scialoja, ma być *podatek dochodowy*. Dotknie on między innemi dochody gruntowe; a z tego powodu gotuje się opozycja w parlamencie, gdzie przedmiot ten w marcu do dyskusji przyjdzie.

KURSA GIEŁDY.

w tygodniu 2—8 lutego.

		Stopa %	PARI	CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU: Piątek 2 lutego	Sobota 3	Poniedz. 5	Wtorek 6	Środa 7	Czwar. 8	Stosunek ost. do pari na 100.
	1. Papiery publiczne.			Ruble						
	a) Rządowe.									
Polskie.	Obligi Skarbowe (r. 100. 250. 500).	4	100	.	.	.	.	85,50	85	85
Polskie.	kupon	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Polskie.	Obligacje cząstkowe (zł. 500)	4	75	.	.	.	.	.	.	.
Polskie.	Certyf. banku na Obl. cz. *A* (z. 300).	5	45	.	.	.	.	.	.	.
Polskie.	„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	.	.	.	.	.	.	.
Polskie.	„ „ „ *B* (z. 200)	5	30	.	.	.	.	.	.	.
Polskie.	Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	15	.	.	.	.	.	.	.
Polskie.	Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	.	.	.	.	.	73	73
Polskie.	kupon	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Ruskie.	5-ta pożyczka (500)	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Ruskie.	Pożyczka premjowa (100)	5	100	.	116	115,75	116,75	117.25	117	117
Ruskie.	Metaliki (300) lutowe	4	100	.	.	.	.	.	.	.
Ruskie.	Metaliki (300) sierpniowe	4	100	.	.	.	.	.	.	.
Ruskie.	Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj).	5	100	.	.	91,25	91	.	.	91
	b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie.	Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	15	.	12,46	12,52	$12,52^1/_2$	12,60	$12,67^1/_2$	$84^1/_2$
Polskie.	kupon	.	.	.	.	.	.	.	$0,07^2/_3$	.
Polskie.	Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	.	.	.	.	76	76	$126^2/_3$
Polskie.	„ „ W-B. (100. 150)	4	100	.	69,83	.	69	.	.	69
Polskie.	„ „ Teresp. (100)	5	100	.	102,50	102	102	102,50	102,75	$102^3/_4$
Polskie.	„ „ Łodzk. (100)	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Rus.	Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	.	123	.	.	.	123,66	$98^9/_{10}$
Rus.	Obligi D. Ż. W-Peters. (125. 500).	$4^1/_2$	100	.	.	.	.	.	.	.
	2. Wexle.									
	Berlin (Tal. 100) 2 mies	.	92,85	.	114,60	$114,52^1/_2$	$114,52^1/_2$	115,05	115,20	$124^1/_{10}$
	Gdańsk (100) „	.	92,85	.	114,45	114,45	114,45	.	115,05	124
	Hamburg (M. B. 300) „	.	141,02	.	.	.	.	.	*177,30	$*125^3/_4$
	Londyn (Ł. 1) 3 „	.	6,30	.	7,78	7,79	7,79	7,83	7,83	$124^1/_4$
	Paryż (Fran. 300) 2 „	.	75	.	93,45	93,60	93,45	94,05	94,20	$125^3/_5$
	Wiedeń (Gul. 150) „	.	92,85	.	111,75	112,20	112,80	113,10	113,10	$121^4/_5$
	Petersburg (Rub. 100) 1 „	.	100	.	.	*99,25	.	.	.	$*99^1/_4$
	3. Monety.									
	Półimperjał	.	5,15	.	.	.	.	.	.	.
	Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
	Dukat holenderski	.	3	.	.	.	.	.	.	.
	Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
	Talar pruski	.	0,92.85	.	.	.	.	.	.	.
	Gulden austrjacki	.	0,61.9	.	.	.	.	.	.	.

STOPA SKUPU: Bank Pol. 6%.—Franc. 5%.—Ang. 8%.—Prus. 7%.—Austr. 5%.

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 7 lutego. (rubli)	w ciągu tygodnia przyb. (+) ub.(—) (rubli)
1. Skup:		
Portfel (a) wexli kraj.	1.113.005, 06½	— 7.166, 77
Portfel (b) „ zagr.	—	—
2. Zaliczenia na papiery publiczne	1.314.282, 54	— 5.170
3 Pożyczki na zastaw towarów: (w skł. warsz.)		
a) Wełny.........	265.062, 58½	— 7.670
b) Innych towarów .	195.744, 93½	+ 110
Łącznie (3)	460.807, 52	— 7.560

	w d. 7 lutego. (rubli)	w ciągu tygodnia przyb. (+) ub.(—) (rubli)
4. Zaliczenia na zastaw kosztown.	523.270	— 58, 55
5. Otwarte kred.	3.506.752, 80½	+ 54.134, 23
6. Kasa		
a) Monety zł. i sreb.	2.847.784, 41¼	— 3.134, 83
b) Bilety Ban. Pols.	400.748	+ 13.400
c) „ Kred. Ces	1.863.679	+ 223.476
Łącznie (6)	5.112.211, 41¼	+ 233.741, 17

BILANS 8-miu KANTORÓW BANKU PAŃSTWA

w d. 20 grud. (1 stycz.) 1865/6 r.

w tysiącach rubli.

S T A N C Z Y N N Y.

	Kantory: Moskiewski	Odeski	Kijowski	Charkowski	Rygski	Rostowski	Archangielski	Ekaterynburg	Razem
1. Kasa	1.302,3	2.069,9	394,4	413,1	529,1	495,0	422,9	304,3	5.931,0
2. Wexle i in. pap. term.	7.974,2	3.813,2	1.655,6	2.587,6	942,2	970,6	94,3	1.445,8	19.483,3
3. Poż. na zast. tow....	.	.	.	394,5	.	1,9	.	1.871,7	2.268,1
4. „ pap. publ. ak. ob.	5.885,1	1.208,6	492,1	804,1	2.441,4	409,6	31,2	341,1	11.613,2
5. Rachunek z Bankiem	35.711,1	7.075,8	6.276,0	.	.	.	347,9	.	49.410,8
6. Papiery procentowe .	1.134,7	3,8	71,2	99,4	72,8	147,8	146,4	136,4	1.812,5
7. Inne czynniki	.	.	.	.	.	.	.	938,3	938,3
Razem	52.007,4	14.171,3	8.889,3	4.298,7	3.985,3	2.024.9	1.042,7	5.037,6	91.457,2

S T A N B I E R N Y.

	Moskiewski	Odeski	Kijowski	Charkowski	Rygski	Rostowski	Archangielski	Ekaterynburg	Razem
1. Kapitał Banku......	4.000,0	1.000,0	500,0	300,0	550,0	600,0	550,0	500,0	8.000,0
2. Depozyta procen. 2%	408,7	1.895,6	691,3	60,0	2,7	.	0,7	32,6	3.091,6
3. „ „ bezter.	18.291,4	6.742,9	4.917,8	2.888,0	292,2	343,8	136,2	1.341,2	34.953,5
4. „ „ term.	18.460,5	3.387,5	2.493,0	920,2	156,8	372,3	240,8	317,5	26.348,6
5. Rachunki bieżące ...	9.414,8	852,7	120,1	13,3	559,8	184,6	23,5	513,5	11.682,8
6. Rachunek z Bankiem	.	.	.	76,7	2.365,3	353,3	.	2.284,5	5.079,8
7. Inne bierniki..... ..	1.432,0	292,6	167,1	40,5	58,5	170,9	91,5	48,3	2.301,4
Razem	52.007,4	14.171,3	8.889,3	4.298,7	3.985,3	2.024,3	1.042,7	5.037,6	91.457,2

BILANS BANKU FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO

w d. 24/25 stycznia.

STAN CZYNNY

	B. francuski.	B. angielski.
	franków	franków
Fundusz metaliczny	391.378123	326.769000
Portfel i zaliczenia na złoto	767.566088	485.580075
Zaliczenia na pap. publ. akcje	70.919680	246.649550
Dług skarbu i inne wart..	157.828657	366.250000
	1.387.692548	1.425.248625

STAN BIERNY

	B. francuski.	B. an gielski.
	franków	franków
Bilety w obiegu	972.811075	524.309500
Przekazy z term. kilkod..	7.496373	10.120375
Rachunki bieżące.......	171.678525	439.250900
Kapitał zakładowy......	182.500000	363.825000
Zysk do kapit. doliczony .	7.044776	—
Inne bierniki	46.161.798	87.742850
	1.387.692548	1.425.248625

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

W literaturze ekonomicznéj niemieckiéj spostrzegamy pocieszający zwrot na korzyść spółek i stowarzyszeń. Wiele pism świeżo wyszłych, odznacza się gruntownością badań na têm polu; przytaczamy ważniejsze z nich: *V. A. Huber* „*Die Genossenschaftliche Selbsthülfe der Arbeitenden Classen*" (Elberfeld 1865).

Max Wirth „*Die Hebung der Arbeitenden Classen durch Genossenschaften und Volksbanken*" (Bern 1865).

Ostatnie szczególniéj odznacza się jasnością poglądu.

Berlińskie centralne Towarzystwo, mające na celu dobro klasy roboczéj, podniosło obecnie ważną kwestję *mieszkań* i wydało zbiór doskonałych artykułów rozbierających ten przedmiot z uwzględnieniem teorji, historji i statystyki, pod tytułem: „*Die Wohnungsfrage, mit besonderer Rucksicht auf die arbeitenden Classen*" (Berlin 1865). Również zasługuje na uwagę broszura Dra *E. A. Lange* z przedmową *L. Sonnenmann'a* pod tytułem: „*Jedermann Hauseigenthümer*" (Duisburg 1865); usiłuje on przekonać, że doświadczony system angielskich stowarzyszeń budowy domów, dałby się zastosować w Niemczech z małemi zmianami.

Badania (enquêtes) kwestji bankowéj i stosunku prawa do towarzystw wzajemnéj pomocy zajmują obecnie paryski świat ekonomiczny. Badanie jednéj i drugiéj nie doprowadziło jeszcze do żadnego rezultatu.

Zwolennicy monopolu bankowego, jak i wolnéj konkurencji, przytaczają rozmaite, znane już, na poparcie swych zdań motywa. Dotąd jeden tylko z zajmujących się badaniem odznaczył się oryginalnym choć nieobiecującym powodzenia poglądem, a mianowicie *P. Cernuschi*, autor niedawno wydanego dziełka „Mécanique du crédit public," gdzie potępia pieniądz papierowy i chce się ograniczyć do saméj metalicznéj cyrkulacji.

W drugiéj kwestji, tak zajmujący się wyłącznie jéj badaniem, jak i wszyscy ekonomiści, dzielą się na dwa obozy. Jedni chcą specjalnego prawa dla towarzystw wzajemnéj pomocy, drudzy uważają interwencję prawa za szkodliwą, opierając się głównie na têm, że swoboda we wszelkich działaniach ekonomicznych najzbawienniejsze przynosi skutki. Ich przeciwnicy utrzymują, że dotychczasowe obowiązujące prawo przeszkadza tworzeniu się stowarzyszeń i że nie trzeba brać za jedno prawa z urządzeniami administracijnemi, które interwenjując mogłyby wiele złego zrządzić; gdy tymczasem prawo specjalne potrzebném jest nietylko dla towarzystw wzajemnéj pomocy, lecz dla wszelkich stowarzyszeń gospodarczych, wskaże bowiem ogólne prawa i obowiązki stowarzyszonych, które dziś oddzielnemi statutami dla każdéj spółki oznaczać trzeba, napotykając wiele trudności ze strony obowiązującego prawa cywilnego.

Wywóz drogich metali na Wschód (włącznie z Egiptem) w ostatnich 13 latach.

	z portów W. Brytanji złota	z portów W. Brytanji srebra	z portów morza Śródz. złota	z portów morza Śródz. srebra
	za funtów sterlingów			
1853	880.202—	4.710.665	93.528—	848.362
1854	1.174.299 -	3.132.003	48.456—	1.451.014
1855	948.272 -	6.409.889	243.239—	1.524.240
1856	404.749—	12.118.985	74.039—	1.989.916
1857	269.275—	16.795.232	259.986—	3.350 689
1858	168.305—	4.781.923	165 230—	911.043
1859	788.269—	14 828.521	142.144—	1.521.970
1860	1.669.746—	8.038.276	765.138—	2.764.054
1861	783.543—	6.838.292	644.934—	2.021.060
1862	1.715.963 —	10 138 506	1.676.689—	4.461.273
1863	3.173.412—	8.213.264	4 849.521—	6.923.269
1864	2.041 854—	6.175.270	4.928.891—	10.681.428
1865	487.725—	3.394.960	3.113 348—	5.069.090
	14.505.614 —	105.575.786	17.005.143 —	43.517.408

Razem { złota za funt. sterl. 31.510.787
srebra „ „ „ 149.093.194

Godném uwagi jest zmniejszenie się wywozu drogich metali w ostatnim roku. Średnia wszakże ilość wysyłanego rocznie metalu, zawsze jest niezmiernie wielka, a powinnaby się zmniejszać w miarę jak stosunki Europy ze Wschodem przybierają formę handlu zamiennego.

W drukarni Gazety Polskiéj. Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.